

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Srovnání filosofického myšlení J. J. Rousseaua a J. Locka

Nina Winkler

Nina Winkler v předkládané práci srovnává vybrané myšlenky novověkých filosofů, Johna Locka a Jeana-Jacquesa Rousseaua. Konkrétně jde o témata výchovy (výchova těla v podobě stravování či spánku, náboženská výchova, příprava na povolání, chování dítěte a reakce na něj, výchova dívek apod.), lidské přirozenosti (přirozený stav, rovnost lidí a vztah k vlastnictví) a téma společenské smlouvy (role státu při uplatňování moci na občany, postavení církve ve státě), kterým se autoři věnovali v nejrůznějších spisech.

Ocenit chci především samostatnost a ambicióznost autorčina přístupu k celé práci.

Ve většině textu se snaží čerpat přímo z četby pramenů, ve kterých vyhledává adekvátně související myšlenky obou autorů. Tyto myšlenky se jí na některých místech daří skutečně porovnávat (např. postřehy o odlišných východiscích Locka i Rousseaua pokud jde o výchovu: Locke jako lékař, Rousseaua jako filosof uplatňující především své hodnoty a na nich založenou „logiku“, str. 12; nebo také porovnání východisek o vlastnictví na str. 29 či o despotické otcovské vládě na str. 30). Na základě četby samostatně zvolila tematické celky, podle kterých práci velice přehledně strukturuje. Tento přístup je samozřejmě intelektuálně náročnější, než např. prosté vypisování z děl autorů, a na bakalářskou práci sympaticky ambiciózní.

Hlavní přínos práce spočívá v poměrně přehledném srovnání myšlenek, které by (jak si je sama autorka vědoma, str. 41) mohli využít studenti na středních školách.

Práce ovšem trpí některými nedostatky, které je také nutné zmínit.

- Jednotlivé části jsou poměrně nevyvážené. Autorka přiznává, že část o výchově (str. 12 – 24) se jí psala velice snadno, protože Rousseau se ve svém Emilovi výslovně k Lockovi vyjadřuje. Rozbor myšlenek je tu mnohem detailnější, ale, zdá se mi, paradoxně méně přínosnější.
- V části o přirozeném člověku a stavu (str. 25 – 31) se tyto pojmy (podle mého spíše nepřesvědčivě) nejprve vzájemně odlišují („Locke se nezabývá povahou přirozeného člověka.“, str. 26), aby ale v dalším textu logicky splývaly.
- Celkově je srovnání vedeno (kromě výše zmíněných výjimek) velice přímočaře. To je vidět např. v závěru (str. 39 – 41), který je stručnějším opakováním předešlého.
- Za zvláštní zmínku stojí formální nedostatky. Pominu kolísající sloh, gramatické chyby nebo přehlédnutý prázdný seznam zkratk (str. 6; v práci se žádné zkratky nevyskytují). Jako nejzávažnější mi přišly výběr sekundárních pramenů (velice zkratkovitá a populárně-naučná kniha filosofie nebo některé anonymní internetové materiály, např. www.dejepis.com) a chaoticky vedený poznámkový aparát. V kapitole o přirozeném stavu (str. 28 a 29) jsou myšlenky Locka odkazovány z děl Rousseaua (poznámky č. 86 – 88) a také naopak (pozn. 93).

Predběžně navrhuji známku velmi dobrou (2).

U obhajoby bych chtěla položit následující otázky:

- Mohla by autorka zasadit Rousseauovy/Lockovy myšlenky např. o výchově či o vztahu k náboženství do širšího kontextu jejich filosofického myšlení?
- Jak se podobají/odlišují pojmy přirozeného stavu a přirozeného člověka u Rousseaua/Locka?
- Dokáže autorka reflektovat, proč si vybrala právě tyto dva filosofy? V čem mohou být jejich myšlenky přínosné pro nás dnes?
- V jakém smyslu se chce autorka inspirovat těmito filosofy při výchově vlastních dětí? (str. 41); Se kterým filosofem stran výchovy souhlasí více a proč?

Mgr. Marek Fajfr, Ph.D.

vedoucí práce